

ANA TEMA¹

8. madde

Soybağı

(Son Güncelleme Tarihi: 28.02.2026)

Giriş

Buradaki soybağı kavramı, bir ebeveyn ile çocuk arasındaki ilişkinin hukuki olarak tanınması anlamına gelmektedir ve çocuğa verilen soyadını da kapsamaktadır. Bu nedenle çeşitli başvuru türlerini kapsamaktadır: biyolojik veya yasal bir ebeveyn veya bir çocuk (evlilik içi veya evlilik dışı doğan) tarafından yapılan başvurular. Evlat edinme veya taşıyıcı annelik² gibi özel durumları veya velayet hakları, ziyaret hakları veya görüşme hakları gibi diğer ilgili konuları kapsamaz.

Bu hukuki ilişkinin kurulması ve reddedilmesi, Sözleşme'nin çeşitli maddeleri (özellikle 8. madde, aynı zamanda 6 ve 14. maddeler) kapsamında sorunlara yol açabilmektedir. Mahkeme, ulusal makamların takdir yetkilerini kullanırken aldıkları kararları incelerken, başvuranın, çocuğun, yasal ebeveynlerin, ailenin menfaatleri ile hukuki güvenlik ve aile bağlarının istikrarını sağlamaya yönelik genel menfaatler gibi söz konusu çeşitli menfaatler arasında adil bir denge kurmaya çalışacaktır (*Lavanchy/İsviçre*, 2021, § 32).

8. maddenin Uygulanabilirliği

- Her bireyin sahip olduğu soybağı, kendi kimliğinin temel bir yönünü oluşturmaktadır (*C.E. ve diğerleri/Fransa*, 2022, § 54). Dolayısıyla Mahkeme, belirli durumlarda, biyolojik bağların veya hukuki olarak tanınan bir bağın olmaması halinde, etkili kişisel bağların bulunması koşuluyla, bir yetişkin ile bir çocuk arasında *fiili (de facto)* bir "aile hayatının" varlığını kabul etmektedir. "Özel hayat" kavramı, geleneksel akrabalık durumları dışında bir yetişkin ile bir çocuk arasında yaratılan ve geliştirilen duygusal bağları hariç tutmaz (§§ 49 ve 53-54).
- Kişinin kökenlerini bilme ve bunların tanınmasını sağlama hakkı yaşla birlikte sona ermez (*Mitrevska/Kuzey Makedonya*, 2024, § 46). Doğum ve özellikle doğumu çevreleyen koşullar, 8. madde ile güvence altına alındığı üzere, çocuğun ve daha sonra yetişkinin "özel hayatının" bir parçasıdır (*Scalzo/İtalya*, 2022, §§ 58-59 ve 63-64).
- Babalığa ilişkin davalar, yalnızca evliliğe dayalı ilişkiler söz konusu olduğunda değil, aynı zamanda diğer *fiili (de facto)* "aile" bağlarının varlığı halinde de 8. madde kapsamına girmektedir (*Keegan/İrlanda*, 1994, § 44; *Kroon ve diğerleri/Hollanda*, 1994, § 30; *Nylund/Finlandiya* (k.k.), 1999).
- Herhangi bir aile bağı kurulmamış olsa bile, babalık davaları "özel hayat" kavramı altında 8. madde kapsamına girebilmektedir (*Nylund/Finlandiya* (k.k.), 1999, baba olduğu iddia edilen kişi ve evlilik dışı doğan bir çocuk tarafından baba yönünden soybağının kurulmasına ilişkin olarak, *Çapın/Türkiye*, 2019, §§ 33-34; *Backlund/Finlandiya*, 2010, § 37, 6 Temmuz

¹ Bu belge Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu tercüme, Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin onayı ile yayımlanmıştır ve sadece Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığının sorumluluğu altındadır.

² Bu konuda "taşıyıcı annelik" ile ilgili ana temaya bakınız.

- 2010; *Mikulić/Hırvatistan*, 2002, §§ 52-55; *Rasmussen/Danimarka*, 1984, § 33 ve *Shofman/Rusya*, 2005, § 31, baba yönünden soybağının reddine ilişkin). Kişinin soyunu bilme hakkı, ebeveynlerin kimliği (*Boljević/Sırbistan*, 2020, § 28) ve DNA testi yoluyla delil konuları (*J.L.V./Romanya* (k.k.), 2010, § 33) gibi kişinin kimliğinin önemli yönlerini kapsayan “özel hayat” kavramının kapsamına girmektedir. Doğum kayıtlarını düzeltme veya ölen ebeveynin hatırasını koruma amacıyla kişinin soyunu öğrenme arzusunun söz konusu olduğu durumlarda, babalığın tespit edilmesinden sonra başvuranın ilgili ebeveyninden miras alma isteğini dile getirmiş olması halinde dahi, bu tür bir durum “özel hayat” kavramı kapsamına girebilir (*Moldovan/Ukrayna*, 2024, § 35).
- Bir çocuk ile biyolojik annenin eski partneri arasındaki soybağı ilişkisinin tanınmasının imkânsızlığı, hem “aile hayatı” hakkı hem de “özel hayat” hakkı açısından incelenebilmektedir (*C.E. ve diğerleri/Fransa*, 2022, §§ 49-55).
  - Yakın bir kişisel ilişkinin varlığına işaret eden tüm hukuki veya olgusal unsurlardan yoksun olan salt biyolojik akrabalık, 8. maddenin korumasından yararlanmak için yeterli kabul edilemez (*Marinis/Yunanistan*, 2014, § 62).
  - Bir kişinin soyadı hem “özel” hem de “aile” yaşamını ilgilendirmektedir (*Cusan ve Fazzo/İtalya*, 2014, §§ 55 ve 56; *Mandet/Fransa*, 2016, §§ 44-45).
  - Hem trans ebeveynlerin hem de biyolojik çocuklarının, ebeveynlerinin cinsiyetinin çocukların doğum belgelerine kaydedilmesini isteme hakkı, başvuranların “özel hayatı” ile ilgilidir (*O.H. ve G.H./Almanya*, 2023, §§ 81 ve 83; ayrıca bk. *A.H. ve diğerleri/Almanya*, 2023, §§ 85 ve 87).
  - Başvuranın evlat edinilmesinin nedenleri ve biyolojik kökeni, evlat edinilmeden önceki yaşamı ile biyolojik ebeveynlerinin kimliği ve sağlık bilgileri hakkında bilgi edinme arzusu, “özel hayatını” oluşturur (*Mitrevska/Kuzey Makedonya*, 2024, § 41).

Güncel İçtihatlardan Doğan İlkeler

- Çocuk ile aile arasında bir bağın varlığının tespit edildiği durumlarda, Devlet bu bağın gelişmesini sağlayacak şekilde hareket etmeli ve doğumdan itibaren veya mümkün olan en kısa sürede çocuğun ailesiyle bütünleşmesini mümkün kılmak için hukuki koruma sağlamalıdır (*Keegan/İrlanda*, 1994, § 50; *Kroon ve diğerleri/Hollanda*, 1994, § 32).
- Biyolojik ve sosyal gerçeklik, normal olarak, hem yerleşik gerçeklere hem de ilgili kişilerin isteklerine ters düşen ve kimseye fayda sağlamayan yasal bir karineye üstün gelmelidir (baba yönünden soybağına ilişkin *Kroon ve diğerleri/Hollanda*, 1994, § 40 ve anne yönünden soybağına ilişkin *Emonet ve diğerleri/İsviçre*, 2007, § 86). *Mizzi/Malta* kararında (2006) belirtildiği üzere, yasal bir karinenin biyolojik gerçekliğe üstün gelebileceği bir durum, Devletlerin sahip olduğu takdir yetkisi göz önünde bulundurulsa dahi, özel hayata ve aile hayatına etkili bir şekilde “saygı” gösterilmesini güvence altına alma yükümlülüğü ile bağdaşmaz (§§ 113-114). Yerel mahkemelerin babalığa ilişkin DNA delilini kapsamlı biçimde değerlendirmemesi ve bunun yerine “sosyal” delillere (örneğin birlikte yaşama kanıtı) öncelik veren eski mevzuata dayanması, Sözleşme’nin 8. maddesi kapsamındaki devletin pozitif yükümlülüklerinin ihlali anlamına gelir (*Moldovan/Ukrayna*, 2024, §§ 51-54).
- Yardımcı üreme yöntemleriyle ilgili davalarda, belirli sayıda kişinin bir çocukla ilgili hak iddiasında bulunabileceği durumlarda, Mahkeme Devletlerin hukuki güvenliği teşvik etmeye yönelik mutlak nitelikte bir kural öngören mevzuat kabul etmelerinin gerekli olabileceğini kabul etmiştir (*R.F. ve diğerleri/Almanya*, 2024, § 85; ayrıca bkz. *H/Birleşik Krallık* (k.k.), 2022, § 53). Bununla birlikte, bir yasanın ilke olarak Sözleşme’nin 8. maddesine uygunluk gereklilikleriyle bağdaştığının kabul edilmesi, söz konusu yasanın uygulanmasının belirli bir durumda doğurduğu etkilerin incelenmesi gerekliliğini ortadan kaldırmaz. Özellikle, yetişkinin davranışlarının sonuçlarına katlanmak zorunda olmaması gereken bir çocuk ile yetişkin arasındaki genetik bağın tanınmamasının etkilerinin değerlendirilmesi gerekmektedir (*R.F. ve diğerleri/Almanya*, 2024, §§ 87-88).
- Çocuğun haklarına azami önem verilmelidir (*Koychev/Bulgaristan*, 2020, § 56). Menfaatlerin

dengelenmesinin gerekli olduğu durumlarda, çocuğun menfaatleri üstün gelmelidir (*Yousef/Hollanda*, 2002, § 73). Bu nedenle, başvuranla uzun süredir meşru bir babalık ilişkisi bulunan çocuğun DNA testi yaptırmayı reddetmesine rağmen, çocuğun yüksek menfaatinin ve hukuki güvenlik ilkesinin, biyolojik bir olgunun tespitini talep eden başvuranın menfaatinin önüne konulması makul karşılanabilir (*J.L.V./Romanya* (k.k.), 2010, §§ 42-45). Bununla birlikte bu menfaatlerin çocuk tarafından ifade edilen isteklere karşılık gelmesi gerekmemektedir (*Mandet/Fransa*, 2016, §§ 56-57). Biyolojik ebeveynleri hakkında bilgi talebinde bulunan evlat edinilmiş bir yetişkinin yüksek menfaati de mahkemeler tarafından gereği gibi dikkate alınmalıdır (*Mitrevska/Kuzey Makedonya*, 2024, § 56).

- Devlete bırakılan takdir yetkisinin kapsamı, somut olayın özel koşulları, kapsamı ve bağlamı ışığında belirlenmelidir (*Mandet/Fransa*, 2016, § 52; ayrıca bk. *A.L./Fransa*, 2022, §§ 51-55, 61-62; *O.H. ve G.H./Almanya*, 2023, §§ 112-117; *A.H. ve diğerleri/Almanya*, 2023, §§ 112-117). Örneğin, başvuruların bir dizi etik sorunu ortaya çıkardığı ve bir çocuk ile biyolojik annenin eski partneri arasında soybağı ilişkisi kurulması konusunda Avrupa’da bir fikir birliği bulunmadığı durumlarda, Mahkeme bu unsurlar nedeniyle Devletin geniş bir takdir yetkisine sahip olduğuna karar vermiştir. Bununla birlikte, ebeveyn-çocuk ilişkisi söz konusu olduğunda, her bir kişinin kimliğinin önemli bir yönü söz konusudur. Söz konusu davada Mahkeme, Devletin, yüksek menfaatleri öncelikli olması gereken çocuğun durumunu incelerken daha dar bir takdir yetkisine sahip olduğuna karar vermiştir (*C.E. ve diğerleri/Fransa*, 2022, §§ 85-90; *Mitrevska/Kuzey Makedonya*, 2024, §§ 53-56, tıbbi amaçlara yönelik istisna tanımaksızın biyolojik ebeveynlere ilişkin kimlik dışı bilgilere erişimi yasaklayan ulusal mevzuat ve evlat edinilmiş yetişkinin biyolojik ebeveynlerinin tıbbi geçmişine ilişkin bilgi edinme ihtiyacını değerlendirmek yerine evlat edinilmiş “çocuğun” menfaatlerine ağırlık veren ulusal mahkemeler).
- DNA’sı alınacak olan müteveffanın özel hayatı, ölümünden sonra böyle bir örneğin alınması talebinden etkilenemez (*Jäggi/İsviçre*, 2006, § 42; *Boljević/Sırbistan*, 2020, § 54).
- Bireyin, kişisel kimliğinin önemli bir yönü hakkındaki gerçeğin ortaya çıkarılması için gerekli olan bilgileri elde etme konusunda Sözleşme tarafından savunulan hayati bir menfaati vardır (*Scalzo/İtalya*, 2022, § 64).

Anne Yönünden Soybağı:

- Mahkeme, “*anne daima bellidir (mater semper certa est)*” ilkesini kabul etmekte ve doğum belgesinde annenin adının geçmesinin çocuğun anne yönünden soybağının ispatı anlamına geldiğini değerlendirmektedir (*Marckx/Belçika*, 1979, §§ 36-37). Bununla birlikte, Mahkeme annenin anonim olarak doğum yapma menfaatini de korumaktadır (*Odièvre/Fransa* [BD], 2003, § 44; *Cherrier/Fransa*, 2024, § 72). Ayrıca bk. çocuğa verilecek soyadında annenin adının yer almasına ilişkin *León Madrid/İspanya*, 2021 (§§ 60-66).

Baba Yönünden Soybağı:

- Devletler, babalık davası açılması için süre sınırlamaları getirebilmektedir (*Rasmussen/Danimarka*, 1984, § 41; *Shofman/Rusya*, 2005, § 39; *Silva ve Mondim Correia/Portekiz*, 2017, § 57; *C.P. ve M.N./Fransa*, 2023, § 45). Babalık davaları zaman aşımına uğradığında, çocuğun menfaatine, erkeğin babalığını reddetme menfaatinden daha fazla ağırlık verilmelidir (*Yıldırım/Avusturya* (k.k.), 1999; *Çapın/Türkiye*, 2019, § 77). Ancak, bu süreler somut olayın özel koşulları dikkate alınmaksızın aşırı katı bir şekilde uygulanamaz (*Phinikaridou/Kıbrıs*, 2007, § 65; *Çapın/Türkiye*, 2019, §§ 57-61 ve atıfta bulunulan referanslar; *C.P. ve M.N./Fransa*, 2023, § 45).
- Babalık davası açmak için iç hukuk tarafından öngörülen sürelerin zorunlu ve katı olduğu bazı durumların 8. maddenin ihlalinin teşkil ettiğine karar verilebilmektedir. Buna, belirli koşullarda süre uzatımına imkân tanımayan ulusal mevzuatın söz konusu olduğu davalar da dâhildir (*Vagdalt/Macaristan*, 2024, §§ 65-66). Öte yandan, ilgili unsurların ancak söz konusu

sürelerin sona ermesinden sonra öğrenildiği durumlarda, iç hukukun sürelerin uzatılmasını öngördüğü hallerde, Mahkeme, başvuruların süreler sona erdikten sonra dava açma imkânından yararlanmak için yeterli özeni gösterip göstermediklerini belirlemektedir (*Lavanchy/İsviçre*, 2021, § 34 ve *Çapın/Türkiye*, 2019, §§ 59-61).

- Biyolojik gerçeğin yasal olarak tespit edilmesindeki hayati menfaat, ulusal hukuka uyma gerekliliğini ortadan kaldırmaz (*Silva ve Mondim Correia/Portekiz*, 2017, §§ 67-68; *C.P. ve M.N./Fransa*, 2023, § 52). Örneğin, iç hukuk tarafından belirlenen süre sınırına istisna uygulanmasının reddedilmesi, başvuranın 31 yıl boyunca eylemsiz kalması için herhangi bir gerekçe bulunmaması nedeniyle 8. maddeye aykırı değildir (*Lavanchy/İsviçre*, 2021, § 39). Ayrıca Mahkeme, biyolojik babanın geçerli bir sebep olmaksızın öngörülen süre içerisinde usulüne uygun bir başvuruda bulunmadığı ve çocuğun hâlihazırda soybağı ilişkisi kurmuş olduğu bir davada 8. maddenin ihlal edilmediğini tespit etmiştir (*C.P. ve M.N./Fransa*, 2023, § 45).
- Mahkeme, babalık davalarında karar vermek amacıyla “menfaatler arasında denge kurarken”, bir dizi unsuru dikkate almaktadır: bk. özellikle *Boljević/Sırbistan*, 2020, §§ 51-53 ve § 56, *Lavanchy/İsviçre*, 2021, §§ 32-33.
- *Boljević/Sırbistan* (2020) davasında, başvuran, soybağına ilişkin kesin karardan, babalık davasının yeniden açılması için başvuruda bulunma süresinin sona ermesinden onlarca yıl sonra haberdar olmuştur ve çok özel koşullarına rağmen, davanın yeniden açılması için başvuruda bulunma süresinin uzatılmasını sağlayacak yasal bir yol bulunmamaktadır (§ 54). Hukuki güvenliğin korunmasının, başvuruyu soybağını tespit etme hakkından mahrum bırakmak için tek başına yeterli olmadığı değerlendirilmiştir (§ 55).
- Bir erkeğin, evlilik birliği içinde doğan bir çocukla ilgili olarak babalığının tanınmasını talep ettiği durumlarda (*Nylund/Finlandiya* (k.k.), 1999), çocuğun ve mevcut aile birliğinin menfaatlerine daha fazla ağırlık verilebilmektedir. Biyolojik babanın, kocanın babalık karinesine itiraz etme olasılığına ilişkin olarak, Devletler baba yönünden soybağının düzenlenmesi konusunda belirli bir takdir yetkisine sahiptir (*Chavdarov/Bulgaristan*, 2010 ve *Marinis/Yunanistan*, 2014, §§ 70-71) - birlikte yaşayan kişilerle karşılaştırınız: *Rózański/Polonya*, 2006 ve *Yousef/Hollanda*, 2002. Devletlerin takdir yetkisine sahip oldukları ve çocuğun aile statüsüne karar verebilmek için ilgili tüm tarafların menfaatlerini incelemeye yönelik güvenceler öngördüklerinin tespit edildiği durumlarda dahi, bu güvenceleri özellikle biyolojik babaya ilişkin olarak uygulamaya koyamamaları, 8. maddeyle bağdaşmayabilir (*Vagdalt/Macaristan*, 2024, §§ 68-71).
- Biyolojik baba olduğu varsayılan bir kişi tarafından, çocukla sosyal ve ailevi bir ilişki bağlamında yaşayan yasal baba ile soybağına itiraz edilmesine ilişkin olarak, biyolojik baba olduğu iddia edilen kişinin, somut olayın koşullarına göre, babalık davası açma olasılığı, Devletlere bırakılan takdir yetkisi dâhilindedir. Aynı durum, biyolojik baba olduğu iddia edilen kişinin, tanınan babanın babalığına itiraz etmeksizin genetik test yoluyla biyolojik babalığın kurulmasını talep etme imkânı için de geçerlidir (*Kautzor/Almanya*, 2012, §§ 77-79; ayrıca bk. *Ahrens/Almanya*, 2012, § 75).
- Baba olduğu iddia edilen kişiyi DNA testi yaptırmaya zorlamak mümkün değilse, Devlet, bağımsız bir makamın babalık davası hakkında hızlıca karar verebilmesi için başka yollar sağlamalıdır (*Mikulić/Hırvatistan*, 2002, § 64).
- Bir kişi babalık davasında genetik örnek vermeye zorlanabilir (*Mifsud/Malta*, 2019, §§ 70-75). Soybağının tespit edilmesi menfaati ile başvuranın DNA testine tabi tutulmama menfaati arasında adil bir denge kurmak Devletin görevidir. (*ibid.*, 2019, § 77); ayrıca bk. ayrıca *I.L.V./Romanya* (k.k.), 2010, §§ 37-47).

Usuli Gereklilikler:

- Bir ebeveyn ile çocuğu arasındaki ilişkiye ilişkin davalarda istisnai bir özen yükümlülüğü ortaya çıkmaktadır; zira zamanın geçmesi, konunun fiilen karara bağlanmasıyla

sonuçlanabilmektedir (*Ahrens/Almanya*, 2012, § 78). Aynı durum babalık davaları için de geçerlidir (*Paparrigopoulos/Yunanistan*, 2022, §§ 49-50).

- Devletin takdir yetkisi göz önünde bulundurulduğunda, babalığın tespiti davasına göre ön nitelikte olan bir babalığın reddi davası öngören ulusal bir hukuk sistemi, ilke olarak 8. maddeden doğan yükümlülüklerle bağdaşır kabul edilebilir. Ancak böyle bir sistemde, soybağının kurulmasını isteyen kişinin menfaatleri savunulmalıdır (*Scalzo/İtalya*, 2022, § 65).

Önemli Örnekler

- Kroon ve diğerleri/Hollanda*, 1994 - soybağı davalarında uygulanacak ana ilkeleri ortaya koyan ilk karar;
- G.M.B. ve K.M./İsviçre* (k.k.), 2001 - eşlerin soyadları babanın soyadı olduğu durumda, yetkililerin çocuğa annenin soyadını vermeyi reddetmesi;
- Znamenskaya/Rusya*, 2005 - Mahkeme, ölü doğan bir çocuğun çekişmesiz babalığının kaydedilmesine ilişkin çok özel bir davayı incelemiştir;
- Tavlı/Türkiye*, 2006 - bilimsel gelişmelerin (DNA testi) davanın yeniden açılması için geçerli bir sebep teşkil etmediği gerekçesiyle babalık davasının yeniden açılmasının reddedilmesi;
- Menéndez García/İspanya* (k.k.), 2009 - Mahkeme, kişinin kökeninin izini sürme konusunun yeni bir yönünü (“dedeliğin” tespiti) ele almış ve “kişinin kimliğini bilmesindeki menfaatin, soyundan gelenlerin yakınlık derecesine göre değiştiği” ilkesini teyit etmiştir;
- I.L.V./Romanya* (k.k.), 2010 - mahkemelerin, babalığı on yıldan daha uzun bir süre önce yargı kararıyla zaten tanınmış bir erkeğin babalığının bilimsel olarak tespit edilmesi amacıyla çocuk ve annesinin DNA testine tabi tutulmasına hükmetmeyi reddetmesi;
- Pascaud/Fransa*, 2011 - bu karar, soybağı davalarında genellikle örtülü olan patrimonial boyutu göstermektedir;
- Krušković/Hırvatistan*, 2011 - Mahkemenin hukuki ehliyeti olmayan bir erkeğin babalığının tanınması konusunu ele aldığı ilk karar;
- Laakso/Finlandiya*, 2013 - babalığın tespiti için dava açılmasında zaman aşımı süresinin katı bir şekilde uygulanması ve özellikle yerel mahkemelerin söz konusu farklı menfaatleri dengeleme imkânının bulunmaması;
- A.L./Polonya*, 2014 - başvuranın, kendi rızasıyla tanımış olduğu babalığı DNA testi sonrasında reddetme yönündeki davranışının ve menfaatinin değerlendirilmesi - babalığı reddetmeye yönelik diğer teşebbüslerle karşılaştırınız: *Mizzi/Malta*, 2006, *Shofman/Rusya*, 2005 ve *Paulík/Slovakya*, 2006;
- Mandet/Fransa*, 2016 - Mahkeme, çocuğun rızası olmaksızın biyolojik babanın talebi üzerine ve biyolojik baba lehine tanınan babalık değişikliğine ilişkin çok özel bir davayı ele almıştır;
- R.L. ve diğerleri/Danimarka, 2017 - Mahkeme, çocuğun yüksek menfaatlerini ayrıntılı olarak incelemiş ve çocuğun menfaatleri ile söz konusu diğer menfaatler arasında adil bir denge kurmuştur (ayrıca bk. *Fröhlich/Almanya*, 2018);
- Bagniewski/Polonya*, 2018 - DNA testlerinin rolü (ayrıca bk. *Canonne/Fransa* (k.k.), 2015) ve özellikle adli olmayan DNA testleri;
- Mifsud/Malta*, 2019 - varsayılan kızı tarafından açılan babalık tespiti davasında başvurana ağızdan sürüntü ile DNA testi yapılması gerekliliği yönünde mahkeme kararı;
- Çapın/Türkiye*, 2019 - başvuran, kırk beş yaşında babalığının adli olarak tanınmasını talep etmiştir. Bireylerin, kişisel kimliklerine ilişkin her türlü belirsizliği ortadan kaldırmak için gerekli bilgileri alma konusundaki menfaatleri yaşla birlikte ortadan kalkmaz, aksine artar;
- Boljević/Sırbistan*, 2020 - zamanaşımı nedeniyle ölmüş bir erkeğe DNA testi yapılamaması ve başvuranın bilgi sahibi olmadığı, DNA testlerinin mevcut olmadığı bir dönemde kabul edilmiş olan babalığın reddine ilişkin kesin hükmün incelenememesi;

- *Koychev/Bulgaristan*, 2020 - biyolojik baba olduğu iddia edilen kişi için yeterli güvence olmaksızın, annesinin eşi tarafından tanınan çocuğun menfaatleri gerekçesiyle babalık davasının reddedilmesi;
- *Lavanchy/İsviçre*, 2021 - mahkemelerin, soybağının tespitine yönelik dava açılması için iç hukuk tarafından öngörülen zaman aşımı süresine (reşit olma yaşını takip eden bir yıl) istisna uygulanmasını reddetmesi (ayrıca bk. *C.P. ve M.N./Fransa*, 2023);
- *C.E. ve diğerleri/Fransa*, 2022 - ulusal mahkemelerin bir çocuk ile biyolojik annenin eski partneri arasındaki soybağı ilişkisini tanımayı reddetmesi;
- *Paparrigopoulos/Yunanistan*, 2022 - velayet yetkisini sınırlayan babalık kararı nedeniyle babanın maruz kaldığı ayrımcılık; toplam dokuz yıl dört ay süren babalık davası;
- *S.W. ve diğerleri/Avusturya* (k.k.), 2022 - eşcinsel ebeveynlere sahip bir çocuğun ikinci ebeveyn tarafından evlat edinilmesinden sonra, doğum belgesinde evlat edinen ebeveynin kimliğinin açıklanması;
- *Scalzo/İtalya*, 2022 - başvuranın, biyolojik babasına karşı babalık tespiti davası açmasının, varsayılan babasının babalığına itiraz etmek için yapılan yargılamaların süresi nedeniyle uzun süre imkânsız olması ve bunun sonucunda kişisel kimliğine ilişkin uzun süreli bir belirsizlik durumunda kalması;
- *O.H. ve G.H./Almanya*, 2023 - transseksüel bir ebeveynin ve çocuğunun, çocuğun doğum kaydında biyolojik cinsiyeti yerine ebeveynin tanınan cinsiyetinin kayıtlı olmasını talep etme hakkı (bk. ayrıca *A.H. ve diğerleri/Almanya*, 2023);
- *Vagdalt/Macaristan*, 2024 - biyolojik babanın, annenin eşi tarafından yapılan soybağı tanımalarını reddetme ve kendi babalığını tespit ettirme yönündeki girişiminin ulusal makamlarca yetersiz biçimde ele alınması; devlet tarafından atanan vasinin gerekli hukuki yolları takip etmedeki etkisizliği ve sonrasındaki gecikmelerin biyolojik babanın davasını olumsuz etkilemesi;
- *Moldovan/Ukrayna*, 2024 - ulusal mahkemenin, önüne sunulan soybağına ilişkin DNA delillerini kapsamlı biçimde incelememesi ve çağdaş bilimsel test yöntemleri yerine sosyal unsurlara öncelik veren eski mevzuata dayanması;
- *R.F. ve diğerleri/Almanya*, 2024 - kayıtlı partneri olan doğum annesiyle birlikte genetik annenin de doğum belgesinde tanınma hakkı.

Sözleşme'nin Diğer maddeleri Kapsamında Ele Alınan Soybağı

- *Marckx/Belçika*, 1979 - anne yönünden soybağının kurulması yönteminde doğuma dayalı ayrımcılık (8. madde ile birlikte 14. madde);
- *Rasmussen/Danimarka*, 1984 - babalığa itiraz sürelerine ilişkin olarak karı ve koca arasındaki muamele farklılığı (6 ve 8. maddelerle birlikte 14. madde);
- *Nylund/Finlandiya* (k.k.), 1999 - 6. maddenin uygulanmaması;
- *Mikulić/Hırvatistan*, 2002 - babalığın tespitine yönelik yargılamaların süresi (§§ 44-46) (6. madde);
- *Haas/Hollanda*, 2004 - 8 ve 14. maddelerin uygulanmaması;
- *Mizzi/Malta*, 2006 - babalığın reddi davası açmanın imkânsızlığının mahkemeye erişim hakkının ihlalini teşkil etmesi (§§ 71-91) (6. madde);
- *Paulík/Slovakya*, 2006 – babalığı yargı kararıyla tespit edilen bir babanın, babalığı başka yollarla belirlenen babalar ve annelerle karşılaştırıldığında, babalığını dava yoluyla reddetme imkânından yoksun olması nedeniyle maruz kaldığı ayrımcılık (§§ 51-59) (8. madde ile birlikte 14. madde);
- *Cusan ve Fazzo/İtalya*, 2014 - evli bir çiftin meşru çocuklarına annenin soyadını vermesinin imkânsızlığı (§§ 58-69) (8. madde ile birlikte 14. madde);
- *Koch/Polonya* (k.k.), 2017 - babalığın reddi davasında, başvuran DNA örneklerini güç

kullanarak elde etmiştir (6 ve 8. maddeler: başvuru hakkının kötüye kullanılması);

- *Yocheva ve Ganeva/Bulgaristan*, 2021 - babası bilinmeyen küçük çocuk sahibi bekâr anneye ölüm aylığı bağlanmasının ayrımcı bir şekilde reddedilmesi (§§ 106-113, § 125) (8. madde ile birlikte 14. madde);
- *León Madrid/İspanya*, 2021 - ebeveynler arasında anlaşmazlık olması durumunda, özel koşullar dikkate alınmaksızın, çocuğun soyadı sıralamasında babanın adının otomatik olarak annenin adından önce gelmesi (§§ 60-72) (8. madde ile birlikte 14. madde);
- *Paparrigopoulos/Yunanistan*, 2022 - evlilik dışı doğan bir çocuğun babasının, DNA testiyle tespit edilen soybağına rağmen, annenin rızası olmaksızın velayet yetkisini kullanmasının imkânsızlığı (§§ 38-42) (8. madde ile birlikte 14. madde).

Genel İlkelerin Özeti:

- *Shofman/Rusya*, 2005, §§ 44-45, babalık bağının reddine ilişkin;
- *Emonet ve diğerleri/İsviçre*, 2007, §§ 33-36 ve 63-68, anne yönünden soybağına ilişkin;
- *Phinikaridou/Kıbrıs*, 2007, §§ 45-48 ve 51-52; *Çapın/Türkiye*, §§ 53-61, 2019 ve *Lavanchy/İsviçre*, 2021, §§ 33-34, çocuğun talebi üzerine baba yönünden soybağının kurulmasına ilişkin;
- *Chavdarov/Bulgaristan*, 2010, §§ 36-40, (varsayılan) babanın talebi üzerine baba yönünden soybağının kurulmasına ilişkin; ayrıca bk. *Marinis/Yunanistan*, 2014, § 70;
- *Ahrens/Almanya*, 2012, §§ 58, 60-61, 63-64 ve 74, (varsayılan) babanın talebi üzerine baba yönünden soybağının reddine ilişkin; ayrıca bk. *Kautzor/Almanya*, 2012, §§ 77-79;
- *Boljević/Sırbistan*, 2020, §§ 53-56, babalığın tespiti için yeni bir dava açmak yerine daha önceki yargılamayı yeniden açma girişimine ilişkin;
- *Koychev/Bulgaristan*, 2020, §§ 56-58, baba yönünden soybağı ile ilgili davalarda takdir yetkisine ilişkin.

BAŞLICA İÇTİHAT ATIFLARI

- *Marckx/Belçika*, no. 6833/14, 13 Haziran 1979, A Serisi no. 31 (8. madde ve 8. madde ile birlikte 14. maddenin ihlali);
- *Rasmussen/Danimarka*, no. 8777/79, 28 Kasım 1984, A Serisi no. 87 (6. madde veya 8. madde ile birlikte 14. maddenin ihlal edilmemesi);
- *Keegan/İrlanda*, no. 16969/90, 26 Mayıs 1994, A Serisi no. 290 (8. madde ve 6. maddenin 1. fıkrasının ihlali);
- *Kroon ve diğeri/Hollanda*, no. 18535/91, 27 Ekim 1994, A Serisi no. 297-C (8. maddenin ihlali; 8. madde ile birlikte 14. madde kapsamında ayrı bir sorun olmaması);
- *Nylund/Finlandiya* (k.k.), no. 27110/95, AİHM 1999 VI (14. madde: kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk, 8. madde tek başına ve 14. madde ile birlikte: kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk, 6. madde tek başına ve 14. madde ile birlikte: uygulanamaz - konu bakımından (*ratione materiae*) uyumsuzluk);
- *Yıldırım/Avusturya* (k.k.), no. 34308/96, 19 Ekim 1999 (8. madde: kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk, 6. madde: kabul edilemez - konu bakımından (*ratione materiae*) uyumsuzluk);
- *G.M.B. ve K.M./İsviçre* (k.k.), no. 36797/97, 27 Eylül 2001 (8. madde tek başına ve 14. madde ile birlikte: kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Mikulić/Hırvatistan*, no. 53176/99, AİHM 2002 I (6. maddenin 1. fıkrasının, 8. maddenin ve 6. maddenin 1. fıkrası kapsamındaki şikâyete ilişkin olarak 13. maddenin ihlali);
- *Yousef/Hollanda*, no. 33711/96, AİHM 2002 VIII (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *Odièvre/Fransa* [BD], no. 42326/98, AİHM 2003 III (8 ve 14. maddelerin ihlal edilmemesi);
- *Haas/Hollanda*, no. 36983/97, AİHM 2004 I (8, 13 ve 14. maddelerin uygulanmaması);
- *Znamenskaya/Rusya*, no. 77785/01, 2 Haziran 2005 (8. maddenin ihlali);
- *Shofman/Rusya*, no. 74826/01, 24 Kasım 2005 (8. maddenin ihlali);
- *Mizzi/Malta*, no. 26111/02, AİHM 2006 I (alıntılar) (6. maddenin 1. fıkrasının, 8. maddenin ve 14. maddenin ihlali);
- *Rózański/Polonya*, no. 55339/00, 18 Mayıs 2006 (8. maddenin ihlali);
- *Jäggi/İsviçre*, no. 58757/00, AİHM 2006 X (8. maddenin ihlali; 14. madde kapsamında ayrı bir sorun olmaması);
- *Paulík/Slovakya*, no. 10699/05, AİHM 2006 XI (alıntılar) (8 ve 14. maddelerin ihlali; 6 ve 13. maddeler kapsamında ayrı bir sorun olmaması);
- *Tavlı/Türkiye*, no. 11449/02, 9 Kasım 2006 (8. maddenin ihlali);
- *Emonet ve diğeri/İsviçre*, no. 39051/03, 13 Aralık 2007 (8. maddenin ihlali);
- *Phinikaridou/Kıbrıs*, no. 23890/02, 20 Aralık 2007 (8. maddenin ihlali; 6. maddenin 1. fıkrası kapsamında ayrı bir sorun olmaması);
- *Menéndez García/İspanya* (k.k.), no. 21046/07, 5 Mayıs 2009 (8. madde: kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Backlund/Finlandiya*, no. 36498/05, § 37, 6 Temmuz 2010 (8. maddenin ihlali);
- *I.L.V./Romanya* (k.k.), no. 4901/04, 24 Ağustos 2010 (8. madde: kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Chavdarov/Bulgaristan*, no. 3465/03, 21 Aralık 2010 (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *Pascaud/Fransa*, no. 19535/08, 16 Haziran 2011 (8. maddenin ihlali);
- *Krušković/Hırvatistan*, no. 46185/08, 21 Haziran 2011 (8. maddenin ihlali);

- *A.M.M./Romanya*, no. 2151/10, 14 Şubat 2012 (8. maddenin ihlali);
- *Ahrens/Almanya*, no. 45071/09, 22 Mart 2012 (8. maddenin ihlal edilmemesi ve 8. madde ile birlikte 14. maddenin ihlal edilmemesi);
- *Kautzor/Almanya*, no. 23338/09, 22 Mart 2012 (8. maddenin ihlal edilmemesi ve 8. madde ile birlikte 14. maddenin ihlal edilmemesi);
- *Laakso/Finlandiya*, no. 7361/05, 15 Ocak 2013 (8. maddenin ihlali);
- *Cusan ve Fazzo/İtalya*, no. 77/07, 7 Ocak 2014 (8. madde ile birlikte 14. maddenin ihlali);
- *A.L./Polonya*, no. 28609/08, 18 Şubat 2014 (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *Marinis/Yunanistan*, no. 3004/10, 9 Ekim 2014 (8. maddenin ihlal edilmemesi ve 8. madde ile birlikte 14. maddenin ihlal edilmemesi);
- *Canonne/Fransa* (k.k.), no. 22037/13, 2 Haziran 2015(8. madde: kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Mandet/Fransa*, no. 30955/12, 14 Ocak 2016 (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *L.D. ve P.K./Bulgaristan*, no. 7949/11 ve 45522/13, 8 Aralık 2016 (8. maddenin ihlali);
- *R.L. ve diğerleri/Danimarka*, no. 52629/11, 7 Mart 2017 (8. maddenin ihlali);
- *Koch/Polonya* (k.k.), no. 15005/11, 7 Mart 2017 (8. madde: kabul edilemez - 17. madde ve 35. maddenin 3. fıkrasının a) bendi uyarınca başvuru hakkının kötüye kullanılması - karşılaştırınız ve aralarındaki farkları inceleyiniz);
- *A.L./Polonya*, no. 28609/08, 18 Şubat 2014, §§ 44-49, 8. madde);
- *Silva ve Mondim Correia/Portekiz*, no. 72105/14 ve 20415/15, 3 Ekim 2017 (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *Bagniewski/Polonya*, no. 28475/14, 31 Mayıs 2018 (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *Fröhlich/Almanya*, no. 16112/15, 26 Temmuz 2018 (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *Mifsud/Malta*, no. 62257/15, 29 Ocak 2019 (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *Çapın/Türkiye*, no. 44690/09, 15 Ekim 2019 (8. maddenin ihlali);
- *Boljević/Sırbistan*, no. 47443/14, 16 Haziran 2020 (8. maddenin ihlali);
- *Koychev/Bulgaristan*, no. 32495/15, 13 Ekim 2020 (8. maddenin ihlali);
- *Yocheva ve Ganeva/Bulgaristan*, no. 18592/15 ve 43863/15, 11 Mayıs 2021 (8. madde ile birlikte 14. maddenin ihlali);
- *Lavanchy/İsviçre*, no. 69997/17, 19 Ekim 2021 (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *León Madrid/İspanya*, no. 30306/13, 26 Ekim 2021 (8. madde ile birlikte 14. maddenin ihlali);
- *C.E. ve diğerleri/Fransa*, no. 29775/18 ve 29693/19, 24 Mart 2022 (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *H/Birleşik Krallık* (k.k.), no. 32185/20, 31 Mayıs 2022 (8. madde: kabul edilemez – açıkça dayanaktan yoksunluk).
- *Paparrigopoulos/Yunanistan*, no. 61657/16, 30 Haziran 2022 (8. madde ile birlikte 14. maddenin ihlali; 8. maddenin ihlali; 6 ve 13. maddeler kapsamındaki şikâyetlerin incelenmesine gerek olmaması);
- *S.W. ve diğerleri/Avusturya* (k.k.), no. 1928/19, 6 Eylül 2022 (8. madde ve 8. madde ile birlikte 14. madde: kabul edilemez - açıkça dayanaktan yoksunluk);
- *Scalzo/İtalya*, no. 8790/21, 6 Aralık 2022 (8. maddenin ihlali);
- *O.H. ve G.H./Almanya*, no. 53568/18 ve 54741/18, 4 Nisan 2023 (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *A.H. ve diğerleri/Almanya*, no. 7246/20, 4 Nisan 2023 (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *C.P. ve M.N./Fransa*, no. 56513/17 ve 56515/17 (8. maddenin ihlal edilmemesi);
- *Cherrier/Fransa*, no. 18843/20, 30 Ocak 2024 (8. maddenin ihlal edilmemesi);

- *Vagdalt/Macaristan*, no. 9525/19, 7 Mart 2024 (8. maddenin ihlali);
- *Moldovan/Ukrayna*, no. 62020/14, 14 Mart 2024 (8. maddenin ihlali);
- *Mitrevska/Kuzey Makedonya*, no. 20949/21, 14 Mayıs 2024 (8. maddenin ihlali);
- *R.F. ve diđerler/Almanya*, no. 46808/16, 12 Kasım 2024 (8. maddenin ihlal edilmemesi).